

Lotterinemnda

Vedtak i Lotterinemnda 29. august 2018

Sak

2018/0220 Team Tjukkleks – 917 768 374 – Klage over vedtak om utestengelse fra Grasrotandelen og tilbakebetaling av grasrotmidler

Til stede: Leder Elisabeth Wittemann, medlem Åse Gustavsen og medlem Ingjald Sørhøy

Sakens bakgrunn

Team Tjukkleks (klager) var en del av et utvalg grasrotmottakere som Lotteritilsynet opprettet tilsyn med i 2017. Etter gjennomført tilsynssak fattet Lotteritilsynet 23. april 2018 vedtak om utestengelse fra grasrotordningen i tre år. Dette ble begrunnet med at det er for tett tilknytning mellom aktiviteten i foreningen og gjenytelser til medlemmene. I tillegg kom tilsynet til at virksomheten i foreningen ikke er allmenntilgjengelig og kommer en lukket krets til gode. Lotteritilsynet fattet samtidig vedtak om krav om tilbakebetaling av 111 984 kroner i mottatte grasrotmidler.

Klager påklaget vedtaket i brev 14. mai 2018. I klagen er det anført at enheten ikke har registrert at det skulle være noen spesifikk angivelse av andel av frivillig innsats i forhold til totalaktivitet for at en organisasjon skal være grasrotmiddelberettiget. Det er i den forbindelse også vist til at foreningen er i oppstartsfasen, og at de ikke har et profesjonelt apparat. På denne bakgrunn hevder klager at det er urimelig å legge avgjørende vekt på andelen frivillig innsats fordi dette vil utelukke foreninger i oppstartsfasen fra Grasrotandelen.

Klager har videre anført at foreningen ikke er en lukket krets, og at det aldri har vært noen begrensninger i adgangen til å bli medlem i foreningen. Klager har gjort vedtektsendringer med virkning f.o.m. 19. februar 2018 for å tydeliggjøre at foreningen er åpen for alle. Det er vist til at forskrift om grasrotandel heller ikke inneholder noen nedre begrensninger knyttet til medlemsmasse. Det vises for øvrig til klagen i sin helhet.

Lotteritilsynet har ikke funnet grunn til å omgjøre sitt vedtak, og har 5. juli 2018 oversendt klagen med innstilling til Lotterinemnda

Det rettslige grunnlaget

Det rettslige grunnlaget er forskrift om grasrotandel 15. desember 2017, jf. lov om pengespill § 10.

Postadresse

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Tlf.: 55 19 30 00

E-post: post@knse.no

Forskriften § 3 første ledd oppstiller som vilkår for deltakelse i Grasrotandelen at «enheten er registrert i Frivillighetsregisteret og er ikke-fortjenestebasert og hovedsakelig basert på frivillig innsats».

Frivillig innsats er nærmere presisert slik:

«Gratis arbeidsinnsats, medlemskontingent og gaver likestilles når det gjelder kravet til frivillig innsats. Gratis styreinnsats tilfredsstiller ikke kravet til frivillig innsats alene. Det må ikke være for tett knytning mellom kontingent, gaver eller gratis arbeidsinnsats og gjenytelser».

I andre ledd fremgår det at enheter som ikke er allmennyttige eller enheter der virksomheten kommer en lukket krets til gode, ikke kan delta i Grasrotandelen, jf. bokstav b.

Det følger av forskriften § 9 første ledd at Lotteritilsynet kan vedta at en enhet skal miste retten til å delta i Grasrotandelen i inntil fem år dersom tilsynet finner at:

- a) enheten ikke kan godtgjøre at vilkårene i denne forskriften er oppfylt
- b) enheten har drevet med kommersiell reklamekampanje med formål å fremme tilslutning om egen enhet i Grasrotandelen gjentatte ganger, eller
- c) enheten på andre måter har misbrukt Grasrotandelen.

Når det er vedtatt at enheten skal miste retten til å delta i Grasrotandelen, kan Lotteritilsynet pålegge enheten å betale tilbake samtlige eller deler av mottatte midler, jf. § 9 andre ledd. Kravet om tilbakebetaling er tvangsgrunnlag for utlegg.

Av forvaltningsloven § 34 følger det at klageinstansen kan prøve alle sider av saken og herunder ta hensyn til nye opplysninger. I dette ligger at klageinstansen fullt ut kan prøve både rettsanvendelsen, saksbehandlingen, faktum og det frie skjønn. Klageinstansen kan selv treffe nytt vedtak i saken eller oppheve det og sende saken tilbake til underinstansen til helt eller delvis ny behandling.

Lotterinemndas vurdering

Klagen gjelder Lotteritilsynets vedtak om tre års utestengelse fra Grasrotandelen og vedtak om tilbakebetaling av 111 984 kroner i mottatte grasrotmidler.

Lotteritilsynet har lagt til grunn at Team Tjukkelfs ikke oppfyller vilkåret i § 3 om at enheten må være «hovedsakelig basert på frivillig innsats» fordi det er for tett tilknytning mellom medlemmenes innsats for foreningen og gjenytelser de mottar som medlemmer.

Klager har dokumentert at foreningen organiserer fellestreninger og treningssamlinger, samt deltar i konkurranser. Det er klart at selve deltakelsen på disse aktivitetene er utøvelse av egen aktivitet som faller utenfor frivillighetsbegrepet i § 3. Klager anfører imidlertid at styrets innsats i forbindelse med organisering og tilrettelegging av disse aktivitetene, oppfyller kravet til frivillig innsats.

Det følger av forskriften at gratis styreinnsats ikke alene kan oppfylle kravet til frivillig innsats. Styreinnsatsen i Team Tjukkelfs utgjør en forholdsmessig liten andel av aktiviteten i foreningen. Når det gjelder øvrig arbeid med å planlegge trening og deltakelse i konkurranser, er nemnda enig med tilsynet i at det er for tett knyttet til egen deltakelse i aktivitetene, til at arbeidsinnsatsen kan regnes som frivillig, jf. forskriften § 3 om at det må ikke være for tett knytning mellom kontingent, gaver eller gratis arbeidsinnsats og gjenytelser. Også innbetalt medlemskontingent skal i henhold til forskriften anses som frivillig innsats. Det vises i denne sammenhengen til at foreningen hadde fem medlemmer i 2016/17, og har mottatt totalt 500 kroner i innbetalt medlemskontingent i perioden september 2016 til januar 2018. Kontingenten utgjør en svært liten andel av klagers inntekter og er ikke tilstrekkelig til å oppfylle kravet til frivillig innsats.

På denne bakgrunn finner nemnda at klager ikke har godtgjort at enheten hovedsakelig er basert på frivillig innsats.

Utestengesvedtaket er i tillegg begrunnet med at klager ikke har dokumentert at midlene har kommet allmennyttig virksomhet utover en lukket krets til gode, jf. § 3 andre ledd bokstav b.

Det følger av forarbeidene til forskriften at «en allmennyttig organisasjon i denne ordningen skal forstås som organisasjoner som ivaretar allmenne samfunnsinteresser, og som er tilgjengelige for et bredt spekter av mennesker, og som ikke har en unaturlig begrensning i medlemskapet», jf. Kongelig resolusjon PRE-2017-12-15-2136 Forskrift om grasrotandelen.

Klager har opplyst at det i 2017 var fem betalende medlemmer, mens det for 2018 er oppgitt syv potensielle nye medlemmer. Mottatt regnskap og bankutskrifter viser at inntektene til Team Tjukkelfs fra september 2016 til januar 2018 har bestått av 137 840 kroner i grasrotmidler, 500 kroner i medlemskontingent, samt renteinntekter. Foreningens kostnader består av 3 590 kroner i kjøp av reservedeler og 22 266 kroner til kjøp av drakter til medlemmene. Ifølge innsendt dokumentasjon var klagers aktiviteter i første halvdel av 2017 trening to ganger per uke, treningssamling i Oliva Nova i Spania, deltakelse i sykkelrittet Tour de Frøya og planlegging av ny samling.

Det er ikke oppstilt et minstekrav til antall medlemmer i forskriften, men nemnda legger i likhet med tilsynet til grunn at antall medlemmer kan inngå i vurderingen av om grasrotmidlene kommer en lukket krets til gode. Selv om klager har gjort endringer i vedtektene for bedre å synliggjøre at foreningen er åpen for alle, utgjør medlemsmassen likevel en begrenset krets av personer. Sammenholdt med at alle foreningens aktiviteter er konsentrert rundt disse medlemmenes trening og konkurranse, og at bruk av mottatte grasrotmidler har gått til reservedeler og drakter til medlemmene, legger nemnda til grunn at klagers virksomhet ikke er allmennyttig og at virksomheten kommer en lukket krets til gode, jf. forskriften § 3 andre ledd bokstav b. Klager kan i denne forbindelse ikke høres med at enheten er i oppstartsfasen, da det er opplyst at enheten ble opprettet i september 2016.

Klager har ikke godtgjort at enheten oppfyller vilkårene i § 3, og kan utestenges fra Grasrotandelen, jf. § 9 første ledd. Nemnda mener imidlertid, etter en konkret

vurdering av forholdet, at utestengelse i tre år er for lenge og reduserer perioden til to år

Lotteritilsynet kan treffe vedtak om tilbakebetaling av urettmessig mottatte grasrotmidler, jf. forskriften § 9 andre ledd. Det er ikke oppstilt andre eller strengere kriterier for å kreve tilbakebetaling av midlene, enn at det er grunnlag for utestengelse. Nemnda har tidligere lagt til grunn at dette sammenholdt med at grasrotmidlene er penger som enheten i utgangspunktet ikke hadde krav på, innebærer at terskelen for pålegg om tilbakebetaling ikke bør være for høy.

Grunnlaget for utestengelsen er i dette tilfellet både at kravet til frivillig innsats ikke er oppfylt, og at Grasrotandelen har gått til berikelse av en lukket krets. Lotterinemnda er enig i tilsynets vedtak om at Team Tjukkelfs skal betale tilbake 111 984 kroner av de uberettigede mottatte grasrotmidlene. Beløpet tilsvarer mottatte grasrotmidler, redusert med de utgiftene organisasjonen har hatt.

Konklusjon

Lotterinemnda har kommet til at Lotteritilsynets vedtak om utestengelse og tilbakebetaling av mottatte midler skal opprettholdes, men slik at tidsperioden for utestengelse reduseres til to år regnet fra tilsynets vedtak. Nemnda treffer vedtak i tråd med dette.

Vedtak

Lotteritilsynets vedtak om utestengelse og tilbakebetaling av mottatte midler opprettholdes, men slik at perioden for tap av retten til å delta i Grasrotandelen reduseres til to år.

Dokumentet er godkjent elektronisk